

a kormány nyílt alkotmányosságára." (BASELER NATIONALZEITUNG.)

Kilencven köbméter levegőért! „A bécsi munkásházákban asszonyok és gyermekek konyhakéssel védték azt a kilencvenköbméter levegőt, amit nekik a vörös Bécs adott. Bécsben nehéz tüzértség vonult fel a hirdetési adók ellen, melyeknek jövedelméből gyermekotthonokat építettek... A háborúban még a német vezérkar is gondolkodott egy-két napig, mielőtt békés városok házsorai közé lövetett. A keresztény és hazafias osztrák kormánynak nem voltak ilyen aggályai: ők jól ismerték a terepet és tudták, hogy a villák a lőtávolságon tulesnek. Az osztrák vezérkariak humanitása a Cottage-nál kezdődött: ott laknak a börtöniénák és az osztrák ébredés zászlószövetségállítói. Ők csak a munkásházákat lőtték gránátokkal... pedig a munkások semmi más nem csináltak, mint védekeztek a házaikba benyomuló betörők ellen, akiket a kormány parancsolt ilyen aljas munkára." (DIE NEUE WELTBÜHNE.)

Tömjénfüst... „Dollfuss ellenzéke a nemzeti szocialisták köré csoportosulni, akik a zsidógyűlölet felmelegítésével a legnépszerűbb agitációs eszközzel rendelkeznek. Az új Ausztria, a „keresztény német rendi állam“ — szegény és gyenge lesz. Ez az állam a régi osztrák tradíciókat fogja ápolni és a katolikus világ előharcosa akar majd lenni, akárcsak a nagy Monarchia. Legyen Ausztria hatalmas vagy kicsi, császárság vagy köztársaság, világhatalom, vagy világlendec: egyben Ausztria egyforma marad és ez magyarázza meg a legjobban minden politikai megmozdulását: Ausztria a katolikus mozgalmak központja marad és ma, amikor a katolicizmus Németországban el van nyomva, ebben a szerepben még jobban tetszeleghet önmagának. Ausztriát még ma is Seipel gondolatai irányítják. És biztos, hogy a Dollfussok, a Schmitzok, Schuschniggok, akik ma a seipeli eszmék képviselői, jobban értik meg Ausztriát, mint a zsákmányukat elkaparítani akaró Habicht." (PRAGER TAGEBLATT, 18. II.) (F.)

A MEGOLDÁS FRANCIA RECEPTJEIBŐL

A franciák mindig individualisták voltak. Innen magyarázható, hogy még ma is nagy részük a marxi elvekkel szembe helyezi a Proudhoniakat. Szerintük nem a marxi kollektivitás, hanem a szindikalista megoldás a jövő útja. Hallgassuk meg, miket mondanak: „A fiatalság a kétségbeesés nyomása alatt cselekszik. — Irja P. Ganivet. — Oroszországot kivéve mindenütt veszélyben érzi magát. Vagy ami még rosszabb: halálra ítélve... a kapitalizmus, a hagyományos profit-gazdaság által.“ — „Európa minden országában azzal a kifogással szorítják háttérbe a fiatalságot, hogy nincs hely: a fiatalság kész a legrosszabbra. S a döntő pillanatban a félrevezetés áldozata.“ — A cikk pontról-pontra halad. Az iparról ezt írja: „Az élő és mozgó dolgok... koncentrálásával az iparosítás megzavarta az emberi munka feltételeit, a gondolkodás és az érzés hagyományos formáit. A múlt századbeli ipari forradalom utolsó gyümölcse, a koncentrálás kompromittálással fenyegeti a tudományos technika és a racionális munka légszerencsésebb eredményeit.“ — Meglepőek a parasztságról írott sorok: „Szerintünk nem vettük eléggé figyelembe, hogy a háború óta, az összes forradalmi mozgalmak, melyek valami eredményt értek el, lényegükben paraszt-mozgalmak voltak. S míg a szervezett ipari munkásság által táplált és alátámasztott általános sztrájkok, fegyveres felkelések, passzív ellentállások kudarcot vallottak, addig az európai parasztság elérte azt, hogy radikálisan felforgatta a közgazdaság alapjait és erősen behatott az események folyására... A nemzetközi pa-

rasztság a földmegosztás új jogi tételvezését és új gazdasági rendszert követel; a földbirtok hagyományos rendszere nem felel meg a kor gazdasági követelményeinek; ezért az öröklési törvények, a bér, a földjárdék s mindezen rendelkezések radikális megváltoztatását követelik, melyek hol elősegítik, hogy hatalmas földbirtokok egy kézen legyenek és mint Spanyolországban, megműveletlenek maradjanak, vagy feudális módon kezeltetnek mint Porosz- és Magyarországon; a föld kihasználását a paraszt közösségekre kell bízni.“ — Amint látható csak egy kivezető út van, a szindikalizmus: „A szindikalizmus... összetételénél, irányánál fogva, s mert egyben az összes termelők közti kapcsolatok központja, s mert egyetlen gyújtó pont ahol egy új Humanizmus értékei ki formálódhatnak... különösen hivatva van napjaink problémáinak helyes megoldására...“ — „A munkásságnak vigyázni kell, nehogy a félrevezetett és fejtvesztett középosztály ellene forduljon.. A munkásság és a középosztály közti szövetség kérdésével.. (1850-ben) már Proudhon is foglalkozott.“ — „A szindikalizmus a jövő.. Az Egyesült Államokban Roosevelttel kísérlete együtt jár a szindikátusok kiépítésével.“ (L. Hommé Réel.) Szerző elképzelhetetlen rugékonysággal használja a szindikalizmus fogalmát, s ez nagyon gyengíti érveit.

Jean Richard Bloch is a kivezető utat keresi mikor ezeket írja: „Számos előjel bizonyítja,“ hogy a pénz uralmáról a munka uralmára való átmenet megindult. Például Oroszországot és az Egyesült Államokat veszi. „De — teszi hozzá — naivság lenne feltételezni, hogy ez az átmenet minden ellenállás nélkül megy végbe. Egész a filozófia területéig hatoló energikus erőfeszítések történnek a kapitalizmus életének meghosszabbítása céljából, hogy megszabadítsák eddigi túlkapásaitól és összeszedjék utolsó erőit.“ Jó példa erre az Egyesült Államok: „A technika azon van, hogy az ember válláról a terhet a gépre tegye át.“ A technokraták elképzelése szerint „a társadalmi kérdés a múlté. Olyan kérdés ez, ami a technokraták számára már nem létezik.“ A technokraták a bibliai mondásból indulnak ki, mely azt mondja: „homlokod verejtékével keresed meg a kenyered,“ s ettől a bibliai átoktól akarják megszabadítani az embert. Az oroszok egy másik bibliai mondásból indulnak ki: „Aki nem dolgozik az ne is egyék.“ De míg a „technokraták meg vannak szállva“ ettől az átoktól, addig az oroszok „önmagában való dologként veszik a munkát. Mint gyakorlati adottságot fogadják el.“ A különbség a két „munkafilozófia“ között világos: „Ha arról van szó, hogy a munka terhet csökkenteni kell, akkor egyet értenek, de mikor ebből a technokraták azt következtetik, hogy az emberiség teljesen munkanélkül fog élni, az oroszok ezt nem fogadják el. Mert a munkát a végtelenségig módosíthatom, de sohasem törölhetem el teljesen.“ — Mindaz, amire az orosz intézmények tanítanak és a tanubizonyítékok, amiket a mai Oroszországról mondanak, arról győznek meg, hogy az orosz vezető férfiak pozitívabb és realisabb szellemet tanusítanak, mint a Brain Trust (Agy Trust) ideológusai.“ (Europe.)

Általában az amerikai kísérletben nem nagy a bizalom. Paul Friot írja a N. I. R. A.-ról: „Amint a szovjetrendszer, vagy a fasizmus, úgy ez sem más mint kísérlet a nemzeti gazdálkodásnak a mai élelt feltételeihez való újjászervezésére,“ hogy megszüntesse az anarchiát... helyreállítsa a normális feltételeket és szervezze az elosztást. Eredetisége abban áll, hogy sem politikai, sem ideológiai felépítménye nincs.“ — S felteszi a kérdést: „Vajjon sikerülhet-e politikai diktatúra nélkül Roosevelttel terve?“ (La Grande Revue).

(Paris)

(Löffler A.)